

Policy brief #4, 30.10.2025

Поточний стан відносин України та США

Сергій Кардаш

ЦПД НаУОА

Юрій Мацієвський

ЦПД НаУОА

Наукова редакція

Юрій Мацієвський

Центр політичних досліджень НаУОА

Острог, 2025

Якщо Байден намагався виснажити РФ руками України, то Трамп намагається укласти велику угоду з Путіним, примушуючи Україну до миру на умовах РФ. У цій ситуації Україна не може відмовитися від співпраці зі США, намагаючись залучити Трампа на свій бік, але поки що без особливих успіхів. Попри розбіжності та політичну турбулентність у самих Сполучених Штатах, діалог Києва та Вашингтона не переривається: від оборонних консультацій та «Рамштайну» до переговорів щодо «мегаугоди», покликаної задати довгострокову програму взаємодії. Водночас у цьому діалозі чітко виявилось зміщення пріоритетів США – від декларативної «підтримки у війні» до «загального бачення повоєнного відновлення».

Окремі аспекти відносин Україна-США

Попри зміну політичних акцентів у США, Київ зберігає стратегічний діалог з Вашингтоном і намагається перетворити військову допомогу в основу довгострокового партнерства. Обидві сторони демонструють політичну гнучкість: Україна у пошуку форм взаємодії, США у балансуванні між підтримкою Києва та бажанням укласти велику угоду з Путіним. По суті, інструментальне ставлення США до України залишилося тим самим, і в Києві це розуміють.

На зустрічі у форматі Рамштайн 15 жовтня 2025 року в Брюсселі міністр оборони США Піт Гегсет дав чітко [зрозуміти](#) – США очікують від європейців відповідальності за оборону континенту. Впроваджена спільно з НАТО [ініціатива](#) PURL (Prioritized Україна Requirements List) стала кроком до системного фінансування закупівель американського озброєння для України коштом союзників. Пентагон уже [схвалив](#) два пакети постачання по \$500 млн кожен, використовуючи саме ці кошти. У серпні-жовтні партнери [погодили](#) понад \$2 млрд внесків, переважно на ППО, артилерію та боєприпаси. Саме через такі багатосторонні механізми допомога переходить із «ручного режиму» до структурованого формату, що зменшує ризик затримок та політичних коливань. Українська сторона зосередила увагу на стратегічних питаннях – підготовці до зимового періоду та посилення протиповітряної оборони. Це фактично закріпило ППО як пріоритет союзників.

У цьому контексті президенти України та США змушені підтримувати регулярні контакти – як телефоном, так і особисто. 11 жовтня 2025 р. Володимир Зеленський [повідомив](#) Дональду Трампу про російські удари по енергетичній інфраструктурі та [погодив](#) подальшу координацію з питань посилення ППО, наголосивши на продуктивному характері діалогу. Показовим епізодом стала зустріч Зеленського з Трампом у Вашингтоні 17 жовтня 2025 року, де Трамп після телефонної розмови з Путіним відмовив Зеленському продати ракети Tomahawk.

Водночас ще в серпні було [затверджено](#) нові пакети технічної та логістичної підтримки, [включаючи](#) елементи систем Patriot та ракети ERAM. Загальний обсяг контрактів у рамках програми USAI (замовлення нових видів озброєння на кошти бюджету США) у 2025 році [перевищив](#) \$ 3 млрд. Це показник того, що, попри політичні суперечки, адміністрація Трампа не зменшує обсяги допомоги, а швидше оптимізує її структуру.

Паралельно Вашингтон демонструє готовність до розширення форматів підтримки України. Восени 2025 року Сполучені Штати [активізували](#) обмін

розвідувальними даними, у тому числі з метою ударів по російській нафтопереробній інфраструктурі.

Тим часом Конгрес демонструє прагматичну сталість. У вересні Палата представників [схвалила](#) оборонний бюджет на 2026 рік, у якому збережено \$400 млн для України та прописано механізм звітності у разі спроб скоротити підтримку. Хоча бюджет поки що не ухвалено остаточно (його ще має розглянути Сенат і підписати президент), включення допомоги Україні в цей пакет є важливим сигналом стабільності американської підтримки, особливо з огляду на загострення політичних дебатів навколо зовнішніх витрат та пріоритетів національної безпеки США.

Хоча адміністрація Трампа поки не запроваджувала нових масштабних санкцій проти Росії, Сполучені Штати залишаються учасником міжнародних механізмів санкційного контролю та активно обговорюють способи використання заморожених активів для фінансування відновлення України. У жовтні 2025 р. у рамках підготовки нового пакета G7 та ЄС [обговорювався](#) план перенаправлення близько 140 млрд євро з російських цінних паперів на допомогу Києву – у формі цільової позики з подальшою компенсацією з боку Росії.

Паралельно Трамп [використовує](#) важелі санкцій як елемент політичного тиску, публічно попереджаючи про «дуже потужний раунд тарифів» у разі відмови Москви від реального мирного діалогу і критикуючи НАТО за продовження закупівель російських енергоносіїв. У США готуються законодавчі зміни: у вересні 2025 р. сенатори [внесли](#) REPO Implementation Act, який дає президенту право протягом 90 днів передавати заморожені російські державні активи для потреб відновлення України. Цей документ розвиває положення REPO Act (квітень 2024 р.), яке вже зобов'язує спрямовувати такі активи виключно на реконструкцію України. Ініціативу підтримують сенатор Ліндсі Грем та конгресмен Браян Фіцпатрік, які [просувають](#) новий санкційний пакет як частину ширшого закону про фінансування уряду.

Фінансова взаємодія між Україною та США у 2025 році фокусується на довгострокових програмах економічного відновлення. У квітні було підписано меморандум про економічне партнерство, що передбачає ратифікацію двосторонньої торгової угоди та створення інвестиційного фонду реконструкції. У його рамках вже [відбулося](#) перше засідання правління спільного інвестфонду щодо розвитку критично важливих корисних копалин, покликаною залучати приватні та державні ресурси для модернізації українського видобувного сектору.

Першим потенційним бенефіціаром виступає «Нафтогаз», який [просуває](#) низку проєктів у сфері видобутку та енергоефективності. Паралельно адміністрація Трампа просуває ініціативу створення «Фонду перемоги України» – механізму збирання коштів на оборону та відновлення коштом підвищених тарифів (до 500%) на окремі категорії китайського імпорту. За [даними](#) The Telegraph, міністерству фінансів США доручено обговорити із союзниками можливість перерахування частини таких надходжень на підтримку України.

У сфері цивільних програм розвитку США у 2025 р. відбулися суттєві структурні зміни. У 2025 році адміністрація Трампа фактично переглянула модель

цивільної допомоги, якою традиційно займалося Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Частина його функцій передана Державному департаменту та іншим відомствам, у результаті обсяги класичних програм розвитку різко скоротилися. Для України це означає, що офіційна гуманітарна підтримка зараз надходить переважно через посольства та військово-дипломатичні канали, тоді як масштабні цивільні проекти координує Держдеп, зокрема [фінансування](#) енергетичної безпеки (близько \$400 млн на всю Європу, включаючи Україну). Ця сума істотно менша, ніж обсяги допомоги USAID у попередні роки, що фактично звузило ресурсну базу для відновлення та реформ.

Надійність США як партнера

Попри зміну пріоритетів адміністрації Трампа, США залишаються стратегічним безпековим партнером України, проте характер цієї підтримки поступово змінюється. У 2025 році вона залишається вибірковою та недостатньою, але тепер прагматичнішою: Вашингтон демонструє готовність допомагати, але з чітко окресленими межами участі. Такий баланс між риторичною солідарністю та обережністю відображає еволюцію партнерства – від емоційно-моральної підтримки до політичного розрахунку. Для України це означає необхідність адаптуватися до нових реалій, зберігаючи довіру, але й посилюючи власну здатність впливати на порядок денний.

Цей новий формат відносин проявляється насамперед у тональності політичного діалогу. Україна та Сполучені Штати у третьому кварталі 2025 року публічно демонструють взаємну довіру, проте ця довіра супроводжується усвідомленням меж американської підтримки. Президент Зеленський неодноразово дякував США за допомогу і [наголошував](#) на «стратегічній сталій співпраці», одночасно визнаючи обережність Вашингтона в питаннях, які можуть призвести до ескалації війни. Після останньої зустрічі з Трампом він прямо [зазначив](#), що Америка не прагне розширення конфлікту, а отже, Київ має реалістично оцінювати перспективи отримання далекобійного озброєння.

З боку Вашингтона риторика залишається суперечливою. Президент Трамп публічно [заявляв](#) про готовність допомогти Україні «повернути всі свої території», але паралельно наголошував на необхідності якнайшвидшого припинення війни. Подібна двоїстість створює ризик невизначеності: США декларують підтримку, проте прийняття конкретних рішень часто супроводжується застереженнями щодо витрат і небажанням відмовитися від великої угоди з РФ.

Формально базою взаємодії залишається Двостороння угода про безпеку від 13 червня 2024 року, якою сторони [підтвердили](#) підтримку суверенітету України та співробітництво для досягнення «справедливого та тривалого миру». Документ передбачає довгострокову матеріально-технічну, розвідувальну та промислову допомогу, але не містить автоматичних гарантій безпеки. Відсутність механізму колективного реагування робить цю угоду політичною, а не стратегічною – її ефективність залежить від готовності Вашингтона виконувати взяті зобов'язання на практиці.

Усередині Республіканської партії точаться суперечки між ізоляціоністами, які закликають скоротити зовнішні витрати, та «яструбами», які наполягають на

більш рішучій підтримці України. Трамп балансує між цими полюсами: з одного боку, вимагає від Європи більшої відповідальності, з іншого боку – погоджується на продовження фінансування оборонних програм. Такий підхід породжує своєрідний компроміс: США підтримують Україну, але в межах внутрішнього політичного консенсусу, що постійно змінюється.

Показовим є інцидент з тимчасовою паузою у постачанні зброї у червні 2025 року. Хоча затримка була швидко усунена, цей епізод показав, наскільки ситуативно можуть ухвалюватися рішення у сфері безпеки. Аналогічні коливання відбиваються й у публічній риторичі: у Конгресі діє двопартійне «ядро підтримки» (Грем, Коттон, Вікер), проте його вплив часто обмежується стримуванням радикальніших ізоляціоністів.

Зовнішні спостерігачі зазначають, що надійність США як партнера зараз більше спирається на інституційну інерцію, ніж політичну волю. Європейські оглядачі [вказують](#) на «зниження рівня довіри» до другого терміну Трампа та необхідність для ЄС діяти в середовищі «low-trust environment». Американські експерти, від колишнього посла в ОБСЄ Майкла Карпентера до аналітиків Німецького фонду Маршалла, [наголошують](#), що нинішня адміністрація демонструє меншу готовність до активного тиску на Росію, ніж попередні уряди.

У той самий час, стратегічна логіка утримує США у ролі противаги РФ. Аналітичні центри, зокрема Atlantic Council та CSIS, [попереджають](#), що поразка України означала б крах глобальної ролі Америки. Цей аргумент, підтриманий обома партіями, пояснює, чому Вашингтон, попри політичні коливання, не відходить від базового курсу підтримки.

Важливим чинником є й позиція американського суспільства. Громадська думка у США схиляється до продовження допомоги Україні, хоча зростає прагнення «мінімізувати витрати». В Україні, навпаки, [спостерігається](#) висока довіра до Сполучених Штатів як держави (понад 60% станом на липень 2025 року), але стримане ставлення до конкретної адміністрації, яка сприймається як менш передбачувана. Це відображає нову реальність: Америка розглядається не як гарантований лідер допомоги, а як партнер, підтримка якого вимагає постійного політичного підтвердження.

Офіційні візити до США

Активна дипломатія Києва у 2025 р. стала природним продовженням зусиль щодо збереження стратегічного діалогу зі Сполученими Штатами. Попри особисту відразу Трампа до Зеленського, що тягнеться з його першої каденції, в Україні зробили ставку на персональні контакти, прагнучи покращити особисті контакти та надати їм конкретний зміст у сферах оборони, енергетики та інвестицій. Серія високорівневих візитів протягом літа та осені стала спробою Зеленського змінити відносини Трампа та показати, що Україна здатна бути ініціатором, а не лише отримувачем допомоги.

Саме через цю дипломатичну активність українська влада намагалася зміцнити політичну довіру, створити постійні канали комунікації з американськими політичними та бізнесовими колами та закласти основу для майбутніх домовленостей на стратегічному рівні. Поступово ці кроки стали давати

результати, формуючи позитивний імідж України в адміністрації Трампа та нові інструменти співпраці.

У цьому контексті [першим](#) символічним кроком став вихід компанії «Київстар» на біржу Nasdaq 29 серпня 2025 року за участю керівництва держави. Ця подія підтвердила довіру інвесторів до України навіть за умов війни та відкрила новий формат залучення американського капіталу. Візит делегації на чолі з Андрієм Єрмаком та Юлією Свириденком мав не лише іміджевий, а й стратегічний зміст – просування України як перспективного партнера на ринку високих технологій.

У вересні президент Володимир Зеленський [виступив](#) на сесії Генасамблеї ООН у Нью-Йорку та провів зустріч із двопартійною делегацією Конгресу США та президентом Трампом. Американські законодавці підтвердили незмінність підтримки України, а обговорення охопило оборону, санкційну політику та використання заморожених російських активів. З українського боку наголошувалося на необхідності зміцнення протиповітряної оборони та розвитку співробітництва у сфері критично важливих копалин.

15 жовтня делегація на чолі з Прем'єр-міністром Юлією Свириденком відвідала Вашингтон. [Переговори](#) з Міністерством фінансів та провідними оборонними корпораціями США (Lockheed Martin, Raytheon, Northrop Grumman) були присвячені зміцненню енергетичної та оборонної стійкості України, створенню спільних підприємств та запуску інвестиційного фонду відновлення. Окремо Юлія Свириденко [зустрілася](#) з міністром фінансів США Скоттом Бессентом для фіналізації запуску інвестиційного фонду відновлення України, який відкриє доступ до спільних проєктів у сферах критичних копалин, енергетики та інфраструктури.

Кульмінацією дипломатичної активності став офіційний візит Володимира Зеленського до Вашингтона 17–18 жовтня 2025 року. Під час зустрічі з Президентом Дональдом Трампом, членами [уряду](#) та представниками [бізнесу](#) обговорювалися оборонні технології, енергетичне партнерство та участь США у повоєнному відновленні. Хоча Трамп відмовився від продажу далекобійних ракет, діалог підтвердив готовність продовжувати співпрацю.

Окремим елементом візиту стала зустріч Зеленського з [керівниками](#) провідних аналітичних центрів США (Hudson Institute, Atlantic Council, CSIS, Carnegie Endowment, CEPA, FDD та інші). Вона ознаменувала зміщення акцентів двостороннього партнерства у бік стратегічного мислення та технологічного співробітництва, зокрема у сфері виробництва високоточного озброєння та дронів.

Відкритість України до переговорів

У 2025 році Україна демонструє готовність до дипломатичних контактів з Російською Федерацією, проте виключно на основі принципів справедливості, поваги міжнародного права та відновлення територіальної цілісності. Київ не розглядає поступки як інструмент досягнення миру, використовуючи дипломатію як тиск, спрямований на примус Москви до припинення агресії. Відкритість до переговорів не означає готовність до компромісів коштом національних інтересів. Скоріше це прагнення забезпечити політичну суб'єктність України у будь-якому

форматі мирного врегулювання, включаючи ті, що ініціює Сполучені Штати чи інші союзники.

Для України ключовим завданням залишається не допустити, щоб переговори перетворилися на гру великих держав за її спиною. Київ намагається зберегти ініціативу, пропонуючи власне бачення мирного процесу та водночас координуючи позиції зі Сполученими Штатами. Вашингтон залишається головним зовнішньополітичним майданчиком, здатним впливати на Москву. Однак у Києві розуміють: участь США у мирних ініціативах має бути збалансованою, щоб не створити враження, що українська позиція диктується зовні. Саме тому українська дипломатія все частіше наголошує на принципі партнерства, а не підпорядкованості, зберігаючи можливість вести переговори з силової, а не оборонної позиції.

Саме напружений баланс між партнерством та зовнішнім тиском проявився під час останньої зустрічі у Білому домі 18 жовтня. Після телефонної розмови з Путіним Трамп фактично **поставив** перед Зеленським ультиматум – погодитись на відмову від решти Донбасу як «реалістичну умову» припинення війни. Одночасно, під впливом подальших переговорів та переконливої позиції Зеленського, Трамп публічно **визнав** можливість заморозити поточну лінію фронту як тимчасовий крок до припинення вогню, аргументуючи це необхідністю «зупинити кровопролиття» без офіційних територіальних поступок. Це зрушення стало важливим дипломатичним досягненням Києва: українській стороні вдалося домогтися, щоб йшлося не про визнання втрат, а про проміжне рішення, яке залишає простір для майбутнього відновлення контролю над окупованими територіями.

Таким чином, Україна намагається втримати переговорний процес у полі власної ініціативи, перетворюючи дипломатію на ще один інструмент тиску, а не на поступку. Навіть попри зміну риторики Вашингтона, який тепер розглядає заморожування лінії фронту як можливий тимчасовий крок до миру, Київ не дозволяє трактувати це як згоду на статус-кво. Здатність говорити навіть у найгостріших умовах війни стає частиною стратегічної сили України – способом довести партнерам, що вона залишається відповідальним та прогнозованим гравцем, здатним не лише воювати, а й формувати політичний порядок денний. У цьому сенсі відкритість діалогу з РФ – не визнання слабкості, а доказ зрілості. Україна каже про мир, не відмовляючись від права на перемогу.

«Мегаугода» як новий формат партнерства

Поступовий розвиток діалогу між Києвом та Вашингтоном у 2025 році призвів до формування ідеї всеосяжної «мегаугоди» – рамкового пакета домовленостей, який має закріпити стратегічні параметри двостороннього партнерства у сфері безпеки, економіки та відновлення. Його концепція означає перехід від моделі військової допомоги до моделі довгострокового розвитку, де Україна та США виступають рівноправними партнерами. Для Києва – це шлях до зміцнення обороноздатності та модернізації економіки, для Вашингтона – інструмент отримання прибутку та необхідних ресурсів.

У військово-технологічній частині «мегаугода» [передбачає](#) розширення спільного виробництва озброєнь та боєприпасів, інтеграцію українських інновацій у систему оборонної промисловості США та створення спільних платформ безпілотної техніки. Одним із прикладів є [проект](#) ALM-20 (аналог Shahed), який розробляється у співпраці з компанією Auterion і передбачає подальше виробництво в Україні, США та ЄС. У рамках угоди обговорюється також розширення постачання систем ППО та координація у сфері протиракетної оборони.

Економічний компонент «мегаугоди» базується на Інвестиційному фонді відновлення України, який діє з квітня 2025 р. та фінансує критичні проекти у сфері енергетики, інфраструктури та видобутку корисних копалин. Програма реалізується на паритетних засадах між урядами України та США за участю приватного капіталу. У вересні 2025 року DFC (американська корпорація розвитку) [зробила](#) внесок \$75 млн у фонд (ще \$75 млн дадуть Україна та приватні інвестори), відкривши його операційну діяльність. Посол США в Україні у серпні 2025 року [підтвердила](#), що США «зосереджені на просуванні Інвестиційного фонду» та бачать відновлення України як вигідну, орієнтовану на приватний сектор ініціативу.

Окремим напрямком є енергетичне партнерство, яке [передбачає](#) співпрацю у сфері постачання скрапленого природного газу (LNG) та модернізації української газотранспортної системи з метою підвищення енергетичної безпеки Європи.

Академічні оцінки потенційної «мегаугоди» Україна-США

Обговорення «мегаугоди» між Україною та США викликало широкий резонанс у науковому та експертному середовищі. Українські дослідники розглядають її як амбітний, але неоднозначний проект, який поєднує реальні можливості із помітними ризиками. Позитивно оцінюється прагнення закласти нову модель партнерства на кшталт «win-win» без боргових зобов'язань та з контролем України над власними ресурсами. Водночас експерти застерігають: відсутність гарантій безпеки, потенційна асиметрія управління спільним фондом та довгий обрій реалізації можуть обмежити ефект угоди.

Загалом у професійних оцінках переважає помірний оптимізм. «Мегаугода» сприймається як крок до економічної стабілізації, технологічної інтеграції та стратегічного партнерства. Однак її успіх залежить від двох умов – завершення війни та реального наповнення домовленостей прозорими, взаємовигідними механізмами, а не лише політичними деклараціями.

Економічний вимір угоди оцінюють конструктивно. Аналітики Центру економічної стратегії [наголошують](#), що загальний фонд може стати каталізатором інвестицій у відновлення, енергетику та критичні мінерали, а сам факт підписання сигналізує інвесторам про довіру до України. На [думку](#) Тимофія Мілованова (Київська школа економіки), це також «дипломатичний успіх», який зміцнює позиції Києва у переговорах із партнерами. Критичні зауваження зосереджені питання суверенного контролю. Деякі експерти вважають, що за домінування американського права у фонді існує ризик дисбалансу впливу сторін. Тому

академічна спільнота [закликає](#) до максимальної прозорості технічних угод та чіткої регламентації прав сторін.

У площині безпеки більшість дослідників наголошують на тому, що реальна гарантія безпеки для України – це практична оборонна співпраця, а не сам текст угоди. Водночас проекти у сфері спільного виробництва безпілотників та обміну технологіями розглядаються як перспективний напрямок технологічного партнерства нового типу, що може посилити обороноздатність обох країн у середньостроковій перспективі.

Таким чином, сукупність політичних, військових та економічних процесів останнім часом показала: адміністрація Трампа продовжує інструментальну політику Байдена щодо України, але веде її більш відкрито. Україна ж намагається схилити Трампа на свій бік економічними дивідендами та пропонує американським компаніям потенційно прибуткові проекти, які б сприяли модернізації оборонного сектору країни.

Для Києва головне завдання зараз – зберегти баланс між реалізмом та принциповістю. Україна намагається вести переговори не лише про постачання зброї, а й про довгострокову участь у спільних виробництвах, технологічному обміні та повоєнному відновленні. Саме ця зміна ролі визначає нову якість відносин із Вашингтоном.

Попереду складний період адаптації до американського підходу «rease through strength». Якщо Україна зможе використати нинішнє вікно можливостей – 2025 рік можна буде вважати не епізодом співпраці, а точкою переходу до нової фази, яка стане можливою після Трампа – партнерства, що ґрунтується на взаємній вигоді, довірі та загальній відповідальності за безпеку демократичного світу.